

Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej dla Gminy Koziegłowy za rok 2024

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Doznających Przemocy na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2024 – 2027, został przyjęty Uchwałą Nr 475/LVII/2024 Rady Gminy i Miasta Koziegłowy z dnia 25 stycznia 2024 r.

Jego koordynowanie i monitorowanie powierzono Gminno-Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Koziegłowach.

Głównym celem programu jest zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy poprzez tworzenie jednolitego profesjonalnego systemu interwencji.

Program adresowany jest do wszystkich mieszkańców Gminy i Miasta Koziegłowy, przede wszystkim do ofiar przemocy domowej, jej sprawców i świadków.

W realizacji Programu uczestniczą osoby zaangażowane w pracę w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, instytucje i organizacje zajmujące się problemem przeciwdziałania przemocy domowej.

Głównym realizatorem, koordynatorem i inicjatorem działań w ramach Programu jest Zespół Interdyscyplinarny w Koziegłowach, którego obsługę organizacyjno-techniczną zapewnia Gminno - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koziegłowach.

Zarządzeniem Nr 95/2023 z dnia 21 września 2023 r. Burmistrza Gminy i Miasta Koziegłowy został powołany Zespół Interdyscyplinarny w Koziegłowach.

Podstawą prawną funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego jest:

1. ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
2. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 06 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta",
3. uchwała Nr 475/LVIII/2024 Rady Gminy i Miasta Koziegłowy z dnia 25 stycznia 2024 r. w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2024-2027.

Zespół Interdyscyplinarny działa na podstawie porozumień zawartych między Burmistrzem Gminy i Miasta Koziegłowy a podmiotami, o których mowa w art. 9 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Cele szczegółowe Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy

Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Gminy i Miasta Kozięgłowy na lata 2024-2027 to:

1. Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy i Miasta Kozięgłowy,
2. Podnoszenie poziomu wiedzy i wrażliwości społecznej mieszkańców Gminy na temat zjawiska przemocy domowej, jego przejawów i form,
3. Poprawa skuteczności działań osób i instytucji zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy domowej,
4. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc domową.

Zgodnie z Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 - 2030 przyjętym w listopadzie 2024 roku „przemoc domowa jest w Polsce, podobnie jak w innych krajach jednym z głównych problemów społecznych, który wymaga podejmowania szeroko zakrojonych działań przeciwdziałających temu zjawisku”.

Od dnia 22 czerwca 2023 r. weszła w życie nowa ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej zastępująca dotychczas obowiązującą ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zmiany w przepisach, wprowadzone zostały ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673). Ustawodawca przede wszystkim chciał uniknąć stygmatyzowania rodzin, żeby nie wskazywać, że tylko tam dochodzi do aktów przemocy. Przemoc domowa została na nowo zdefiniowana.

Zgodnie z art. 12 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673), przemoc domowa to **„jedenorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawo lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej“**.

Definicja przemocy domowej w nowych obowiązujących przepisach prawnych została szeroko rozbudowana dla szczegółowego określenia konkretnych działań względem osób najbliższych. Są to m. in. działania:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,

- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej – przemoc ekonomiczna,
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej – cyberprzemoc.

Szereg badań i statystyki jednoznacznie określają, że na występowanie zjawiska przemocy domowej wpływ mają czynniki określone jako: dziedziczenie wzorca przemocy ze środowiska pochodzenia, uzależnienie od alkoholu, nadużywanie substancji psychoaktywnych.

SPOTKANIA ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO

W 2024 roku Zespół Interdyscyplinarny w Koziegłowach spotkał się również na 6 posiedzeniach w terminach: 27.02.2024r. 17.04.2024r. 14.06.2024r., 26.08.2024r., 14.10.2024r., 18.12.2024r.,

Wszystkie spotkania odbyły się stacjonarnie; członkowie Zespołu osobiście w nich uczestniczyli. Potwierdzeniem tego faktu, jest lista obecności oraz Protokół ze spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego.

NIEBIESKIE KARTY

W 2024 roku do Przewodniczącego Zespołu wpłynęły 17 Niebieskich Kart. Analizując przyczyny sporządzania procedur Niebieskie Karty wynika, że w większości przypadków główna przyczyna to awantura domowa w związku z nadużywaniem alkoholu przez któregoś z członków rodziny oraz środków odurzających i leków (12 przypadków), pozostałych 5 przypadków to wynik niezgodności charakterów oraz różnej interpretacji ról społecznych wypełnianych przez poszczególnych członków rodzin.

GRUPY DIAGNOSTYCZNO – POMOCOWE

W 2024 zostało powołanych 26 Grup diagnostyczno – pomocowych. Powołane Grupy diagnostyczno – pomocowe spotkały się 31 razy. Każdorazowo po rozeznaniu sytuacji osoby doznającej przemocy domowej zwłaszcza w rodzinach, gdzie są małoletnie dzieci zapadała decyzja o rozeznaniu sytuacji przez właściwego pracownika socjalnego terenowego pod względem objęcia rodziny odpowiednim wsparciem oraz pracą socjalną.

Żadna z rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty“ nie skorzystała z pomocy finansowej. Podczas rozeznania i diagnozy sytuacji rodziny przez pracownika socjalnego rodziny nie zgłosiły chęci otrzymania pomocy finansowej. Jedyne zapytania kierowane były wobec pomocy psychologicznej jak i terapeutycznej w związku z problemem uzależnień behawioralnych a głównie alkoholu. Rodziny objęte pracą socjalną skorzystały z pomocy

pracownika socjalnego w zakresie sporządzania odpowiednich wniosków i pism do różnych typów instytucji np. sądu, prokuratury, policji.

Z przebiegu spotkań Grup diagnostyczno – pomocowych wynika, iż interdyscyplinarność ma wiele zalet:

- szybki przepływ informacji między służbami społecznymi,
- możliwość podjęcia działań zaplanowanych i skoordynowanych, nie powielających się wzajemnie.

DZIAŁANIA REALIZOWANE PRZEZ KOMISARIAT POLICJI I POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE.

Z informacji uzyskanych z Komisariatu Policji w Kozięłowach wynika, że w okresie od 01.01.2024 r. - do 31.12.2024 r. doprowadzono z uwagi na podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie do izby wytrzeźwień 1 osobę (mężczyznę) a do policyjnego pomieszczenia dla osób zatrzymanych lub do wytrzeźwienia nikt nie został doprowadzony. Zostało wszczęte 1 postępowanie przygotowawcze z art. 207§1 KK.

Art. 207. [Znęcanie się]

§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 1a. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 lub 1a połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1-2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Z informacji uzyskanych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Myszkowie wynika, że w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową w roku 2024 nie uczestniczyły osoby z terenu Gminy i Miasta Kozięłowy. Jedna osoba (kobieta) skorzystała ze wsparcia psychologicznego w Punkcie Interwencji Kryzysowej.

Z uwagi na nowelizację ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej osoby skierowane do odbycia programu korekcyjno – edukacyjnego mają obowiązek ukończyć zajęcia i dostarczyć zaświadczenie potwierdzające ukończenie programu.

DZIAŁANIA EDUKACYJNE

Na terenie placówek oświatowych Gminy i Miasta Koziegłowy dyrektorzy szkół, wychowawcy, nauczyciele, specjaliści udzielający uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej na bieżąco monitorują sytuację rodzinną uczniów i zdobywają niezbędną wiedzę i umiejętności służące do wykluczenia sytuacji, że bezpieczeństwo dziecka w rodzinie jest zagrożone.

• Rozpoznawanie sytuacji dziecka i reagowania na jego potrzeby:

Obserwacja uczniów przez wychowawców i innych nauczycieli, a także pracowników obsługi i reagowanie na wszystkie sygnały wskazujące, że istnieje podejrzenie, że dziecko może być zagrożone przemocą w rodzinie.

Stały kontakt z rodzicami dziecka – osobisty, za pomocą komunikatorów, telefoniczny i przez e-dziennik, indywidualne i grupowe rozmowy w trakcie zebrań z wychowawcą na temat potrzeb dziecka, nakierowywanie rodziców na właściwe postępowanie.

Udzielanie wsparcia, doradztwa, w razie potrzeby kierowanie do specjalisty. Wpływanie na motywację do zmiany, jeśli istnieją jakiegokolwiek przesłanki, że w rodzinie dochodzi do niewłaściwych zachowań względem dziecka.

Wspieranie postaw, które nie usprawiedliwiają przemocy wobec dzieci, ale wskazują, jak ważne jest rozumienie dziecka, nawiązywanie z nim bliskich relacji.

Natychmiastowa reakcja w przypadku jakichkolwiek podejrzeń dotyczących zagrożenia jego bezpieczeństwa w rodzinie.

Stały kontakt z Gminno-Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Koziegłowach oraz kuratorami sądowymi Sądu Rodzinnego w Myszkowie.

Współpraca z psychologiem, pedagogiem szkolnym oraz z pracownikami poradni psychologiczno-pedagogicznej, a także funkcjonariuszami Komisariatu Policji w Koziegłowach.

Udzielanie kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą domową – przekazanie informacji przez wychowawców w trakcie spotkań z wychowawcą, plakaty.

• Podejmowanie działań profilaktycznych związanych z zapobieganiem przemocy:

Lekcje wychowawcze .

Gazetki profilaktyczne.

Spotkania z policjantami.

Profilaktyczne działania podejmowane w związku z zapobieganiem przemocy domowej poprzez szkoły często skupiają się na wykorzystywaniu Ogólnopolskich Kampanii Społecznych oraz Ogólnopolskich projektów profilaktycznych, w tym np: „Nieobojętni“; wykorzystywanie materiałów dydaktycznych i profilaktycznych z „Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę“

Kampania „Zachowaj trzeźwy umysł“ - dotyczyła uzależnienia behawioralnego ofiara – sprawca. Jest to główne źródło z którego pozyskiwane są wszelkie informacje w działaniach podejmowanych na terenie szkół. W zakresie poszerzenia tej tematyki szkoły udostępniły gazetki szkolne przygotowane na tematy związane z przyczynami zjawisk przemocowych wśród dzieci i nastolatków oraz szkód jakie mogą powodować.

Część kadry nauczycielskiej w ramach dokształcania uczestniczyło w szkoleniach podnoszących kompetencję i zasadność podejmowania działań przeciwdziałania przemocy domowej oraz stosunkowo „nowej“ wyodrębnionej zmianami ustawy – cyberprzemocy.

Obecna rzeczywistość wirtualna, problem uzależnienia od mediów społecznościowych oraz nieograniczony dostęp do wszelkiego rodzaju aplikacji wywołuje u młodych ludzi zmiany pozytywne jak i te negatywne. Brak świadomości ich rozróżnienia, chęć imponowania rówieśnikom oraz szeroko pojęty mechanizm pokazywania swojej wyższości może doprowadzić do krzywd emocjonalnych u młodych ludzi wkraczających w dorosłość.

ŚRODKI FINANSOWE

W budżecie Gminno-Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kozięgłowach w 2024 roku zaplanowano następujące środki finansowe przeznaczone na przeciwdziałanie przemocy:

Rozdział 85205 - Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Plan	Wykonanie	Wykonanie/plan (%)
22 265,00 zł	14 193,94 zł	63,75%

Środki finansowe zostały przeznaczone na zatrudnienie na umowę zlecenie psychologa. Z indywidualnych konsultacji psychologicznych w 2024 roku skorzystało 11 mieszkańców Gminy i Miasta Kozięgłowy. Spotkania te miały często charakter cykliczny; świadczy to o tym, że coraz większa staje się świadomość mieszkańców w poszukiwaniu pomocy a coraz mniejszy wstyd w wybieraniu tej formy pomocy.

Środki w kwocie 6000 zł otrzymane od Wojewody Śląskiego jako dotacja na dofinansowanie do kosztów obsługi działania Zespołu zostały zagospodarowane na następujące cele:

- zakup komputera oraz drukarki 4119,96 zł.
- zapłata częściowa rachunku za energię elektryczną 718,00 zł.
- koszty usług RODO oraz informatyczne 926,00 zł.
- rachunek za telefon 236,04 zł.

PODSUMOWANIE

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy były realizowane na wszystkich niezbędnych poziomach. Ważnym atutem jest praktyka w zakresie funkcjonowania Zespołu, co owocuje w jakości współpracy między poszczególnymi elementami systemu w Gminie Koziegłowy.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 06 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta", wdrażano procedury i standardy działania Zespołu.

Instytucje i podmioty starają się maksymalnie wspierać rodziny w trudnych sytuacjach życiowych.

Od jakiegoś czasu zaczyna przebijać się do świadomości społecznej problem przemocy domowej. Początkowo problem ten był marginalizowany i przemilczany. W chwili obecnej wszyscy mamy większą świadomość samego zjawiska przemocy, jej podziału czy faz rozwojowych. Tematyka ta jest jednak w dalszym ciągu niezwykle potrzebna i konieczna do omawiania.

W okresie od 01.01.2024r., do 31.12.2024r., zauważono zwiększone zaangażowanie pracowników szkół zwłaszcza pedagogów w problem zachowań przemocowych zarówno wśród rówieśników jak i problem doświadczania nieodpowiedniego traktowania przez osoby najbliższe dla dzieci i młodzieży (rodzice). Należy podkreślić, że tylko pełne zaangażowanie i próby podejmowania działań mogą wpłynąć na zmianę postaw i zachowań małoletnich.

Dodatkowym atutem w działaniach Zespołu jest opracowanie i wdrożenie Standardów Ochrony Małoletnich, które są nie tylko obowiązkiem zawartym w ustawie, ale także drogowskazem relacji i budowania przyjaznej przestrzeni dla dzieci i młodzieży.

Jest to niezmiernie ważna i efektywna pomoc dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Koziegłowach. Wynika to głównie z faktu, iż to właśnie nauczyciele i pedagodzy podczas obecności dzieci i młodzieży na terenie placówki mają z nimi najczęstszy kontakt.

WNIOSKI NA DALSZE LATA REALIZACJI PROGRAMU TO:

1. Kontynuowanie i rozwijanie partnerskiej współpracy między instytucjami, podmiotami – głównie Policją, GMOPS, służbą zdrowia, oświatą, Sądem oraz GKRPA w Kozięglowach.
2. Szerzenie świadomości społecznej, a głównie psychoedukacja rodziców/opiekunów w zakresie budowania relacji bez przemocy.
3. Wdrażanie standardów związanych z przeciwdziałaniem przemocy m.in. poprzez wykorzystanie pracy socjalnej w pracy z osobami dotkniętymi przemocą domową.
4. Świadczenie fachowej pomocy psychologicznej osobom i rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy.
5. Podnoszenie kompetencji członków Zespołu Interdyscyplinarnego poprzez udział w szkoleniach.